

Teenuste kujundamine

Varase märkamise ja sekkumise korraldamisel tuleb jälgida:

- teenuste geograafilist lähedust;
 - teenuste kättesaadavust;
 - teenuste mitmekesisust ja laiapõhjalise võrgustiku, sh laste ja noorte kaasatust.
- Lisaks geograafilisele kättesaadavusele on vaja, et teenused oleksid võimalikult lapse- ja perekesksed. Erialaspetsialist peaks olema noore elukohale võimalikult lähedal, kuid tihti see nii ei ole. Sel juhul tuleb lihtsalt hinnata, milline lahendus on otstarbekaim - kas kutsuda erialaspetsialist kohapeale kaugemast asumist või siis toetada perele ja noorele transport spetsialisti juurde, et tagada kõikidele võrdväärne võimalus abi saada.

Lähedus tähendab ka teenuse vastavust laste ja perede vajadusele, st et pered saavad koos spetsialistidega arutada ja ühiselt otsustada, millised teenused on neile sobivaimad, milliseid koolitusi või nõuandeid oleks vaja, vms. Varase sekkumise õnnestumise üheks eelduseks on laste ja perede ühine arusaamine pere ja lapse toetuseks rakendatavate meetmete tähendusest ja kasust. Ühise arusaama tekkeks on heaks vahendiks individuaalse kui ka pereteenuste kava kirjapanek, seejärel selle elluviimine, mh jooksev hindamine ning vajadusel kohandamine.

Kättesaadavuse osas on oluline, et lapsed ja pered saaksid teenuseid/tegutsemisvõimalusi tasuta kasutada või oleks loodud võimalused soodustusteks (nt omavalitsus toetab peret lapsehoiuteenuse saamisel).

Erinevate teenuste osutamisel tuleb tagada valdkondade ja tegevuste asjakohane koordineerimine. Valdkonna koordineerimise osas tuleb jälgida, et kõik vajalikud partnerid oleksid kaasatud, sh tuleb eraldi tähelepanu pöörata laste ja perede osalusele. Nt kui lapsel on erivajadus - kuulmispuue, siis on tema jaoks esmatähtis, et pere ja spetsialistid, sh haridus-, sotsiaal- ja tervishoiuasutused töötavad koos selle nimel, et lapsele pakkuda sobivaid ja vajalikke teenuseid (logopeediline abi, erivajadustega laste kooli suunamine, vajadusel rahaline toetus nt transpordikulude katmiseks, juhul kui kool ei asu elukoha lähedal).

Tegevuste koordineerimise puhul on oluline toetuse järjepidevus ja see, et avalikke vahendeid kasutatakse parimal moel, st kui laps suunatakse ühest süsteemist teise (nt lasteaia kooli).

Laste arengut on vaja jälgida ja samas ka harida vanemaid seda tegema, märkama enda laste muresid ja neisse sekkuma, enne kui need jõuavad kujuneda probleemiks. Samuti tuleb osata märgata laste potentsiaale ning neid toetada ja arendada. Need, kes käivad lasteaias ja koolis, saavad vähemalt kord aastas arenguvestluste kaudu spetsialistide poolt arenguhinnangu, kuid murekohaks on need lapsed, kes nendesse süsteemidesse erinevatel põhjustel ei jõua. Sama seis on lastevanematega. Neid saab hõlpsamini kätte nende igapäevaste süsteemide kaudu, kus on hõivatud nende laps, ehk siis lasteaia ja kooli, tänapäeval viimase suhtes ka e-kooli kaudu.

Tervishoiuasutustega, sh alates naistenõuandlast kuni perearstideni, on vaja teha senisest enamat koostööd, et süsteemselt jälgida laste arengut (sh ka lootena) ja mõjutada ning harida vanemaid. Üheks võimaluseks on vanemate koolitamist alustada juba naise rasedusajal, kuna sel ajal on naine regulaarselt seotud tervishoiuasutusega ja sel moel on teda hõlpsasti võimalik nõustamiseks ja info edastamiseks tabada, st teenuse osutamisel tagada avalike vahendite parim jaotus.

Allikas URL: <https://www.kriminaalpoliitika.ee/et/varase-markamise-ja-sekkumise-juhis-kovidele/teenuste-kujundamine>